Vem har rätt att tjäna i församlingen?

Spara som PDF

Jag vill här dela en text skriven av Berno Vidén. Den tar upp frågan om kvinnans rätt att tjäna i församlingen. Skall kvinnorna tiga och inte undervisa andra? En del menar att så är fallet och hänvisar då främst till ett par bibelverser av Paulus. Läs och begrunda vad Berno skrivit. Jag själv tycker detta är ett mycket bra bibelstudium kring denna fråga, och som jag därför gärna delar. Jag gör det med tillåtelse från Berno själv. Texten var först införd i tidningen Midnattsropet.

/Lennart

> ”Ty från honom hämtar hela kroppen sin tillväxt, till att bliva uppbyggd i kärlek, i det att den sammanslutes och får sammanhållning genom det bistånd var led giver, med en kraft som är avmätt efter var särskild dels
> f 4:16)

Församlingens styrka beror inte på numerär eller ekonomiska tillgångar utan på vars och ens funktion. I en församling där syskon är i funktion blir Kristus förhärligad.

Kvinnans plats i församlingen

Två mycket infekterade frågor, som är svåra att handskas med och som har vållat stor skada i många församlingar handlar dels om kyrkans traditionellt invanda mötesmönster, som i sig skapar barriärer, och dels om kvinnans plats och funktion i församlingen. Det finns mycket litteratur att tillgå i ämnet, och att närma sig frågorna är som att ge sig ut på ett minerat fält med många förutfattade meningar och fördömande inställningar.

Mötesmönstret med biosittning och en funktionär som leder samlingen har formats under en snart tvåtusenårig hierarkisk kyrklig tradition, och har skapat ett mansvälde av professionellt prästerskap, vars funktion handlar om att medla mellan Gud och människa - fungera istället för, med den katolska kyrkans påvedöme som förebild. Speciellt har kvinnor tystats ned och därigenom har i praktiken över 50 procent av församlingen effektivt satts ur funktion.

Frågan om kvinnans roll i församlingen har kommit att bli så infekterad att hela kroppen tagit stor skada. Människor har i olika sammanhang under årens lopp andligt sett invalidiserats och hämmats i sin tjänst för Gud på grund av ett positionstänkande som saknar grund i Nya testamentet. Uttrycksformerna utgör många gånger ett direkt hån mot vars och ens av Gud givna funktion i kroppen; ”Du är kvinna, du ska tiga” eller ”Jag lämnar gudstjänsten om en kvinna tillåts att tala”. Ställningstaganden och bojkott som leder till kroppens söndring. Man sätter ett lock på församlingen för att därigenom kväva den frihet Gud kallat henne till.

Som bekant är har vägen två diken. Det finns alltid avarter, som till exempel den feministiska rörelsen som förtrampar allt som handlar om Guds ordning i familjen och församlingen, eller dess motsats, den härskarlystna mansdominansen som i eget intresse medvetet förtrycker kvinnor för att bibehålla sin egen av traditionen givna makt. Texten handlar inte om dessa problem, inte heller om hur en församling ska styras, vilket är en helt annan fråga.

Texten ska inte heller appliceras på kvinnoprästfrågan inom etablerade kyrkosamfund eftersom dessa institutioner inte har någon som helst beröringspunkt med nytestamentligt församlingsliv. Texten vänder sig däremot till dem som helhjärtat vill, och förstår vikten av att hela Guds församling behöver växa upp till ett heligt tempel i Herren, och till en djupare kunskap om Kristus, där alla har som uppgift att tillsammans i gudstjänsten vara med och bygga upp Guds församling genom att förhärliga Kristus.

Tig, kvinna, tig!

De som förespråkar att kvinnan ska tiga i församlingen bygger oftast sitt resonemang kring två lösryckta bibelcitat, hämtade ur sitt sammanhang, med följande konklusion: ”Enligt aposteln Paulus får kvinnan under inga omständigheter tala i ett offentligt möte. Hon måste tiga och underordna sig.” Bibelverserna man stöder sitt resonemang på är följande:

> ”Såsom kvinnorna tiga i alla andra de heligas församlingar, så må de ock tiga i edra församlingar. Det är dem icke tillstatt att tala, utan de

> böra underordna sig, såsom lagen bjuder. Vilja de hava upplysning om något, så må de hemma fråga sina män; ty det är en skam för en kvinna att tala i församlingen.” (1 Kor 14:34-35)
>
> ”Kvinnan bör i stillhet låta sig undervisas och därvid helt underordna sig. Däremot kan jag icke tillstädja en kvinna att själv uppträda såsom lärare, ej heller att råda över sin man; fastmer må hon leva i stillhet.” (1 Tim 2:11-12)

Vi ska se lite närmare på de här två citaten som orsakat så mycket lidanden och missförstånd i kristna församlingar. Men först är det angeläget att se på Nya testamentets innehåll i övrigt. Bibeln består inte av fragment och lösryckta verser för en därigenom anpassad teologi, utan är en hel och harmoniserande berättelse, vars huvudtema är Kristus och hans församling.

Nya testamentet är inte heller ett förbättrande av Gamla testamentet. I det gamla förbundets skrifter finns skuggbilder som pekar fram emot Kristus. Från första början skapar Gud allt det underbara vi kan se, men när vi kommer till Kristus upptäcker vi att allt i skapelsen bleknar inför hans härlighet. Gamla testamentet markerar distans och skillnad mellan folken, där en del fick oerhörda privilegier och andra inte. Några ansågs värdiga att kallas Guds folk (judarna) - andra inte (hedningarna). Bland Guds folk fanns det några som fick leva närmare Gud än andra (prästerna) - andra inte (folket). En del hade tillträde till templets innersta delar där de fick utföra speciellt viktiga tjänster inför Gud (Översteprästen och prästerskapet) – andra fick hålla sig i utkanterna (leviterna). De flesta hade ingen funktion alls (folket). När Guds tid var inne kom Jesus och allt förändrades radikalt ifrån grunden. Det gamla bleknade bort; templets betydelse, prästerskapet, åtskillnad mellan personer, människor med speciella privilegier, positionstänkandet, etc. Allt blev nytt och hela folket – eller alla de som tog emot Jesus – blev ett Guds allmänna prästerskap!

I Nya testamentet har Gud genom sin helige Ande skrivit sin lag i människors hjärtan. Guds Ande tog från och med pingstdagen sin boning i var och en av de troende, vilka i och med detta frälsningsunder kom att bli ett Guds tempel; män som kvinnor, judar som hedningar och slavar som fria. Alla tidigare barriärer mellan människor raseras i Guds församling. Var och en äger genom Kristus inte enbart tillträde till Gud utan också privilegiet att få vara med att genom tjänande bygga upp Guds församling, på det sätt som Joel profeterade:

> ”Och det skall ske därefter att jag skall utgjuta min Ande över allt kött, och edra söner och edra döttrar skola profetera, edra gamla män skola hava drömmar edra ynglingar skola se syner; också över dem som äro tjänare och tjänarinnor skall jag i de dagarna utgjuta min Ande.” (Joel 2:28-29)

Nya testamentets församlingsideal är verkligen annorlunda och nytt. Samhället var då som nu ett förtryckarsamhälle där främst kvinnor, främlingar och slavar behandlades illa. Så kom Kristus och gjorde en ände på det lidandet genom att visa på en ny och bättre väg, där var och en fritt får fungera som tjänande präster i Guds hus. Kristi egen församling på jorden.

Det säger sig självt att de två så ofta citerade verserna i 1 Korintierbrevet och 1 Timoteusbrevet **inte** har som mål att slå omkull Nya testamentets underbara tanke om det allmänna prästerskapet. Att tysta ner kvinnan i församlingen är en katastrofal överträdelse av Kristi lära. Tänk vad mycket välsignelse de personer går miste om som i sin stolthet inte kan ta emot andlig uppbyggelse av en kvinna. Gud använder vem han vill i sin tjänst. Det enda som krävs för att bli använd av Gud är en ödmjuk ande och ett villigt hjärta. Det blir absurt att påstå att ingen kan bli andligt uppbyggd av en kvinnas undervisning.

> ”Herren är Anden, och där Herrens Ande är, där är frihet.” (2 Kor 3:17)

Nya testamentets vittnesbörd
Nya testamentet ger oss många vittnesbörd om kvinnans tjänst i församlingen. Redan innan Jesus föddes beskriver Lukas hur Elisabet och Maria (inte Sakarias och Josef) var de första som tog emot budskapet om löftet och de första som sjöng och profeterade om Jesusbarnet. I kapitlet efter berättas om profetissan Hannas tjänst inför Gud:

> ”Hon kom också i samma stund tillstädes och prisade Gud och talade om honom till alla dem som väntade på förlossning för Jerusalem.”

I Lukas 8 nämns kvinnor i samma andetag som ”de tolv”:

> ”Och med honom följde de tolv, så ock några kvinnor som hade blivit befriade från onda andar och botade från sjukdomar: Maria, som kallades Magdalena, ur vilken sju onda andar hade blivit utdrivna, och Johanna, hustru till Herodes fogde Kusas, och Susanna och många

andra som tjänade dem med sina ägodelar.”

Det var också kvinnorna som följde Jesus under hans sista timmar, då övriga lärjungar flydde och det var också de som gavs förtroendet att förmedla nyheten om uppståndelsen till övriga lärjungar. En samaritisk ”synderska” fick möta Jesus på ett så drastiskt sätt att hon lika drastiskt rusade in i Samaria för att med iver vittna om honom inför stadens invånare, utan att Jesus hindrade henne. På pingstdagen var kvinnor och män samlade i väntan på Andens utgjutelse. Alla blev de uppfyllda av helig Ande, började tala i tungor och profeterade: ”...edra söner och edra döttrar skola profetera...” Apostlagärningarna fortsätter med att beskriva hur Priscilla och Akvila undervisade Apollos ”grundligare om Guds väg”. Vid de flesta tillfällen där paret nämns tillsammans placeras Priscilla före sin man, vilket indikerar att Priscilla var den som dominerade undervisningen.

Filippus hade fyra ogifta döttrar som i församlingen profeterade och därmed uppenbarade Kristus för sina medsyskon i tron. Med all säkerhet fanns där också män som lyssnade och uppbyggdes av deras profetior.

I 1 Korintierbrevet 11 säger Paulus att kvinnan kan både bedja och profetera när församlingen kommer tillsammans. När Paulus från Korint skriver brevet till romarna så nämner han i sin sluthälsning flertalet systrar vid namn som sina trogna medarbetare. En förmodad syster, Junia, beskrivs som en person:

- ”som hava ett så gott anseende bland apostlarna, och som längre än jag hava varit i Kristus.”
- ”Var dessa kvinnor till hjälp, ty jämte mig hava de kämpat i evangelii tjänst”

skriver Paulus i Filipperbrevet, en plats där väckelsen började med kvinnor och man samlades till möten hemma hos Lydia.

Det finns fler exempel att lyfta fram som visar på hur kvinnorna aktivt var delaktiga i att sprida evangelium och bygga upp Guds församling. Eftersom också de hade tagit emot den helige Ande i sina liv utgjorde de tillsammans med männen de troendes prästerskap.

Det finns inga som helst belägg för att Paulus och hans medarbetare på grund av kön exkluerade någon från att tjäna Gud i församlingen. Istället ser vi hur han med glädje arbetade sida vid sida med Priscilla, Evodia, Syntyke och andra kvinnor i förkunnandet av evangelium. Allt utifrån den modell han själv författade till församlingen i Galatien:

> ”Här är icke jude eller grek, här är icke träl eller fri, här är icke man och kvinna: alla ären I ett i Kristus Jesus.”

Att två bibelverser skulle omkullkasta Nya testamentets undervisning om ett allmänt prästadöme av systrar och bröder känns motsägelsefullt. Sanningsenligt måste man medge att de två verserna kan vara svåra att förstå. Men vad menar då Paulus egentligen? Vilken bibelkommentar du än läser så framgår det att det råder stor oenighet av tolkningen av dessa bibelord. En bra regel är dock att tolka det dunkla genom att utgå från självklarheter och inte tvärtom. Det finns en harmonisk helhet som måste få vara vägledande om vi ska hamna rätt.

Korint

Församlingen i Korint brottades med många svåra problem. Deras möten kunde vara ett totalt kaos. En del av syskonen tvivlade på uppståndelsen. Andra menade att det var acceptabelt att besöka prostituerade och att begå incest. Man resonerade att det man gjorde med kroppen var skilt från det andliga livet. Ett annat problem man hade var att det fanns kvinnor i församlingen som ständigt avbröt mötena genom att ställa frågor, ett ganska vanligt förfaringssätt på den tiden. Till saken hör att främst kvinnorna på den tiden inte hade fått lära sig att läsa, de saknade oftast utbildning, och rent allmänt ansågs det provocerande när en kvinna la sig i ett samtal. Där utgjorde församlingen ett undantag och välkomnade alla att delta, oavsett social klass eller kön. Dock måste en viss ordning råda, varför Paulus behandlar problemen i sitt brev.

I kapitel 14 ger Paulus en grundlig undervisning om vikten av tydlighet i förkunnelsen. Tungotal och profetisk uttydning måste harmonisera så att budskapet når fram och utför sitt verk bland de människor som lyssnar. Från vers 29 byter Paulus fokus och börjar tala om profettjänsten och det är i den kontexten som han sedan vänder sig till kvinnorna och ber dem att inte prata i församlingen, utan att istället fråga sina män när de kommer hem. Märk väl att det står ingenting om att kvinnan inte får undervisa, profetera eller på annat sätt tjänstgöra i församlingen, utan det handlar i texten om att prata och ställa frågor.

Det grekiska ord som används för tiga i vers 34 är ”sigao”, vilket betyder att vara tyst för stunden. Samma ord används i vers 28:

> ”Är ingen uttydare tillstädes, så må de tiga i församlingen och tala allenast för sig själva och för Gud.”

Och i vers 30:

> ”Men om någon annan som sitter där får en uppenbarelse, då må den förste tiga.

Betyder det att kvinnan aldrig får tala i ett möte? Nej! Tvärtom uppmuntrar Paulus kvinnorna att aktivt delta i sammankomsterna med profetiskt tal, böner och lovsång: ”

> ”När I kommen tillsammans, så har var och en något särskilt att meddela: den ene har en psalm, den andre något till undervisning, en annan åter någon uppenbarelse, en talar tungomål, en annan uttyder; allt detta må nu ske så, att det länder till uppbyggelse.” (1 Kor 14:26)

Timoteus
Då Paulus skriver sina personligt riktade brev till Timoteus har de känt varandra under 15 års tid. Med tanke på att de under dessa år tillsammans arbetat sida vid sida med att bygga upp församlingar från grunden inser man att de också förstår varandra. I breven kan vissa sammanhang verka korthuggna och kanske behöva en bättre förklaring, men Timoteus visste vad Paulus menade.

Om Paulus menade att kvinnor aldrig någonsin får undervisa i någon församling borde Timoteus redan ha känt till en så central och viktig sanning. Budskapet i 1 Tim 2:11 handlar dock inte om något som skulle motsäga Paulus övriga undervisning. Tvärtom, om man studerar de problem församlingen i Efesus omgavs utav, där gnosticistiska element börjat tränga in i undervisningen, förstår man att uppmaningen Timoteus får handlar om något långt mer allvarligt än att tysta alla kvinnor.
Anledningen till att brevet skrevs står i första kapitlet:

> ”Jag bjuder dig, nu såsom när jag for åstad till Macedonien, att stanna kvar i Efesus och där förmana somliga att icke förkunna främmande läror eller akta på fabler och släktledningshistorier utan ände, som ju snarare vålla ordstrider än främja den Guds ordning som kommer till fullbordan i tron.”

Kvinnan som nämns i verserna 11 och 12 är förmodligen en viss kvinna, och vars verksamhet ifrågasattes av Paulus. Hon uppmanades att leva i stillhet och underordna sig sin man. Församlingen hör himmelen till.

Nya testamentets församling är vital och bär evigheten i sitt väsen. Hon är Kristi brud och hör himmelen till. En dag mycket snart ska vi sida vid sida lyftas upp i

skyn, Herren till mötes, för att alltid vara tillsammans med honom. Vi är köpta ifrån jorden och i Kristus befriade från alla dessa gudsfientliga tendenser som har som mål att splittra och slå sönder det Gud skapat. Lyft blicken bort från alla kyrkliga traditioners bojor och band. Se på Jesus, han som frigjort oss för att vi tillsammans i församlingen ska tjäna honom och varandra; fria att älska, fria att tjäna! Det gäller alla!